

Maastikuarhitekt müüb unistusi, mis võivad teostuda

“Maastikuarhitektuur algab hoone paigutamisest maastikku, jätkub selle ümber välisruumi loomisega ja jõuab ideaalis tulemuseni, kus hoone ja seda ümbritsev maastik on üks,” kirjeldab maastikuarhitekt Kadi Vatsar (septembrist 2006 Kadi Karro – *Interjööri märkus*) lühimal viisil oma tööd.

Noor Tartu maastikuarhitekt kõneleb vaimustusega Eestis järjest kiiremini arenevast ja üha hinnatumast kunstialast, milleks ongi maastikuarhitektuur. Lisaks kunstile eeldab maastikuarhitektuur ka tehnoloogiat ja koosmängu looduse endaga.

Kadi õppis seda eriala Eesti Maaülikoolis, lõpetas 2001. aastal ja täiendab teadmisi samas magistrantuuris. Hetkel kasvatab ta kodus kaheaastast poega, varem on kunstnik suutnud noppida auhindu erialastel konkurssidel, mille kohta võib täpsemat teavet saada veebilehel kadikarro.googlepages.com

Tänavu sügisest alustab ka Tallinna Tehnikaülikooli Säästva Tehnoloogia Instituut maastikuarhitektide koolitamist, sest eriala võlub noori. Seda tõestavad numbrid sisseastumisinimekirjade absoluutses tipus. Lõpetajad leiavad õnneks ka erialast tööd. Maastikuarhitekte leidub riigiametis, erafirmades, omavalitsustes ja vabakutseliste seas. Eestis on hakatud mõistma, et elukeskkonna kvaliteedile aitab kaasa ka kena maastik-park-aed. Kaunis ümbrus müüb paremini!

Mõisapargid ja koduaiad

Kadi Vatsarit on eelkõige paelunud mõisaparkide teema, milles ta on omil sõnul “koos juhendaja professor Juhan Maistega rännanud juba päris pikalt”. Kuid kõigega tegelda ei jõua. Praktikas on ta spetsialiseerunud pigem väiksemate alade kujundusele ja mõisaparkide rekonstrueerimisele. Maaülikoolis on ta tudengitele lugenud maastikuarhitektuuri ajalugu ning parkide restaureerimist. Küsimusele, kas kogu avalik ruum võib olla maastik, mis vajab arhitektuuri, vastab Kadi, et nii see peaaegu ongi! Maastikuarhitekti valdkonda kuulub kogu meid ümbritseva avaliku ruumi kujundamine ja mõjutamine.

Kuid ta lisab, et on mõni tüüpiline maastik, mis sekkumist ei taha – näiteks rabad, väärtusliku kooslusega alad jm. Aga ka siin on just maastikuarhitekt see, kes on pädev ütleva, kas maastik vajab “arhitektuuri” või ei.

Tavaline inimene teab väga hästi, kes on aednik. Sageli peab tubli suvekodu omanik selleks iseennast. Aga maastikuarhitekt ...? Kadi Vatsar ütleb, et ideaalis peaksid need kaks – aednik ja arhitekt – töötama koos. Ta ütleb, et maastikuarhitekt on täiuslike mikromaailmade looja; aednik aga puutub vahetumalt kokku taimede, mulla ja veega.

“Maastikuarhitekt on suuresti unistuste müüja, aednik aga teostab neid unistusi. Maastikuarhitekt teab, kuidas asjad välja näevad ja teatud juhtudel käituvad. Aednik on seda kõike ise kohapeal pikalt jälginud. Vaja on mõlemaid!”

Inimene, kellel on endal maja või suvila või vähemalt hoov, soovib üsna sageli olla ka ise aia kujundaja. Kadi arvates saab küll ise oma aeda kujundada.

“Tean inimesi, kelle aed on vaat’ et kaunim, kui ma ise oleksin osanud talle planeerida. Eestlase maitse

Rannapark Kopenhagens, kus on ära kasutatud põnevat sadamast leitud materjali. Tulemuseks on originaalse kujundusega vaba aja veetmise koht, kus mõeldud nii lastele kui suurtele.

Selliseid maastikupilte ma naudin üle kõige. Seal on rahu, tasakaal, seal on koos eksisteerimas vana ja uus - seal on kõike, mis meie igapäevaeluski. Sellisest maastikust ammutan ma inspiratsiooni.

Pilt on tehtud sellesuvisel suvilamessil Soomes Kois. Kujundus ja teostus on hästi loodusesse sobitatud, materjalikasutuses domineerib kohalik kivi ja puit. Kasvav taimmaterjal - kanarbik, männid jm ei ole teostust seganud, pigem vastupidi - inspireerib ja täiendab disainerit!

on üllatavalt hea ka aiakujunduses. Kes käib hingega oma aias, see saab ka hea tulemuse.”

Ilus aed on hingega tehtud aed

Ilus aed – missugune see on? Siin tuletab Kadi Vatsar meelde, et põline eestlane on pärit maalt. Tänu sellele järjepidevusele on eestlase alateadlikku ilumeelde ladestunud mineviku pildikesed, et rookatus on ilus ja kiviaed on ilus. Rahva mälus on ilus kodu ikka enamvähem ühesugune. Alalhoidlik aiapidaja peab kõikjal maailmas lugu äraproovitud vanast, olgu ehitis, piirdeaed, põline õuepuu või tuulte eest kaitsev salu aia taga. Vana on kaunis ja väärtuslik. Kultuurtaimed ja uhked lilled ei oma sellises aias mingit tähendust. Põhirolli mängivad ajatud ja ajas muutumatud elemendid – kivid, mitmesugused puit-, kivi- või metallkonstruktsioonid. Aed, kus hõljub tuules kõrgeks kasvanud rohi, mis on ümbritsetud lihtsa puittara ja vabakuulise hekiga – selline on Kadi Vatsari unistuste ja vaikelu oas.

“Ilus on funktsionaalne ja rahulduspakkuv. Ja ma püüden koos tellijaga tema – selle paiga põhikasutaja jaoks ilusa ja väärtusliku maastiku poole.”

Ta selgitab, et maastikku rikub kõige rohkem looduse lõputu hävitamine kemikaalide või kaevamistöodega. Igasugune läbimõttelama inimtegevus rikub maastikku. Potentsiaalselt ilusa maastiku uue elurajooni ümber rikub ära keskkonna suhtes hoolimatu ehitustöö.

“Arvatakse, et odavam on kõik kopaga kokku lükata ning uus maastik peale luua. Tegelikult hävitatakse sellega kõige väärtuslikum – paik ise, tema hing. Tuleb luua uus paik ja see on juba palju kallim. Tihti ei raatsitagi aiakujundusele enam palju kulutada. Seepärast ongi meie uuselamurajoonid nii tühjad, kõledad ja steriilsed.”

Looduse vaesus on sageli rikkus

Parim spikker maakodu aia kasutamiseks ja ideede saamiseks on ümbritsev loodusmaastik, kinnitab Kadi Vatsar. Hoolduse suhtes kõige lihtsam on kujundada õuele lilleniidu tüüpi kooslus, mis end ise külvab ja mida niita pole tarvis. Isegi umbrohuks põlatud liikidest saab maakodus kireva ja põneva aianurga. Looduses on ikka nii, et tugevamad jäävad elama. Seepärast ei tohiks nõrgestada olemasolevat keskkonda, tasandada maad laudsiledaks ja

võtta ära kasvupaigad erinevatelt taimeliikidelt. Koduõue väline vaesus võib olla hoopis sisemine rikkus.

“On olemas uskumatult palju looduslikke taimi, mis kasvavadki ainult vaesel pinnal!” julgustab oma ala professionaal meid, isehakanud aiapidajaid. Lisaks veel pingid, sillutis, tara ja muud pisasjad, mis võiksid pärineda kunagi juba kasutusel olnud materjalidest. Hea tulemus toimib hästi ega neela kogu vaba aega aia hooldamiseks.

Üksnes raha ei taga naudingut

Interjööri rääkis Kadi Vatsariga ka rahast.

“Investeerida tasub vaid kvaliteetsele teostusele ja materjalidele.” on ta nõudlik. Taimed ja aiateed, terrassid, väikevormid – mida kvaliteetsemad, seda vastupidavamad! Rahaga kiputakse lartistama siis, kui on soov saada kõike ja hästi palju. Tulemus on

pillav, ülemäära lopsakas ja eklektiline ning liiga kirju, et olla nauditav. Väikesesse aeda luksuslikku mõisaparki kujundada ei ole mõtet, hoiatab ta. Teenuse hind aga on täpselt nii kallis kui kallina seda võtta. Sisekujundaja ja arhitekti teenuste eest maksmist võetakse enesestmõistetavana.

Samamoodi maksab ka maastikuarhitekti originaallooming.

Aia rajamise kuludeks tasub varuda keskmiselt 5-10% maja ehituskuludest.

Kadi Vatsar on märganud, et kõike, mis puudutab maastiku või aia kujundamist, neelatakse ahnelt ja kuulatakse suud-silmad pärani. Maastikuarhitektuur on miski, mille inimene jätab hea meelega spetsialisti hoolde, usaldab tema soovitusi ja nõuandeid. Kliendi usaldus on Kadi jaoks tähtis – parim, kui klient soovib kunstnikku edasi ka pärast aia-maastiku valmimist.

Näide maastikukunstist. Lihtne ja efektne pilgupüüdja - selliseid tahaks meiegi uutes elurajoonides näha!

Näide sellest, kuidas järjepideva hooldusega hoitakse korras vana mõisapark. Säilitada on suudetud isegi vanad pärnad, mis pargis on kasvanud aastasadu. Pilt Grönsöo pargist Rootsisis